

30,000 Tdr. Hartkorn, saa skal jeg tillade mig at oplyse, at der efter den forrige Indenrigsministers Opgivelse — men det er ogsaa kun Tal — skulde paa det private Fæstegods være 38,000 Tdr. Hartkorn; det er dog ikke egentlig det, jeg vil lægge Vægt paa, men jeg vil lægge Vægt paa, at Indenrigsministeren altsaa ogsaa vil fremkomme med et Lovforslag, som paabyder en Evangslov med Hensyn til: Lehn, Stamhuse og Fideicommissfer, thi de høre ikke ind under de 38,000 Tdr. Hartkorn. Er det blot disse sidste, han mener at skulle gaae over til Eiendom ved frivillig Overenskomst, saa maa han altsaa ville fremkomme med et Lovforslag, der indeholder en Evangslov for alle Lehns, Stamhuses og Fideicommissfers Bøndergods; thi de indeholde alene 56,000 Tdr. Hartkorn, foruden de nævnte 38,000 Tdr. Hartkorn (Hør!). Da han nu ikke regner dem med, saa kan jeg ikke faae Andet ud, end at det virkelig er Regeringens Mening at fremkomme med et Lovforslag i denne Henseende. Disse Indrømmelser vare jo overordentlig glædelige, og naar de kun maatte blive realiserede, skulde ingen være villigere end jeg til for Diebliffet at slaae mig tiltaals dermed.

Der er forskjellige enkelte Uttringer, som jeg blot med et Par Ord skal opholde mig ved. Naar saaledes den ærede Finantsminister har sagt, at man ikke i Statsraadet discuterer Principer, er jeg meget glad ved, at vi have faaet en første Behandling af Sagerne indført hos os, for at vi kunne discutere Principer, thi jeg anseer det ikke for heldigt, naar Principerne for en Lov ikke diskuteres. Naar Indenrigsministeren har talt om det „Taabelige“ i, at Nogen i 1851 kunde troe at kunne komme tilbage til det Gamle med Hensyn til Gudsforholdene, saa troer jeg virkelig, at det havde været taabeligt i 1848, men for Diebliffet seer man, at Mangfoldige, om ikke her i Landet saa paa andre Steder, ikke alene ikke ansee det for taabeligt, men endogsaa have realiseret det, og der er jo en vis Slagtfabsforbindelse mellem de forskjellige Anskuelse i alle Lande, saa at en sliq Tanke maaffee ikke er saa aldeles taabelig, som det har kunnet forekomme Ministeren; — det

skulde glæde mig, om den var. — Naar jeg nu taler om, hvorvidt vi skulle fremme Sagen, har jeg efter de Uttringer, der ere faldne fra forskjellige Sider, ingen Tvivl om, at den vil blive fremmet, og jeg vil haabe, at det vil vise sig, at man fra de forskellige Sider virkelig ønsker at møde hinanden, for at kunne komme til en Forening, og det vil jo en Prøve bedst vise. Med Hensyn til den bestemte Udtalelse fra Regeringens Side, der fra Indenrigsministeren idag for hans eget Vedkommende betydeligt er blevet skærpet, da haaber jeg, at det ikke skal afdrage Rigsdagen fra at gaae frem med denne Lov, eftersom den iøvrigt sinder det rigtigt. Ministeren har jo, som vi Alle vide, en overordentlig stor Tilbøielighed til at bøie sig for „bydende Omstændigheder“, saa at, om han endog vedblev til den Tid at være Minister, maaffee visse „bydende Omstændigheder“ ogsaa kunde bringe ham til at tage sig af denne Lov, men som den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Aede Valgfreds (Monrad) forleden sagde, „det har jo virkelig ikke saa overordentlig stor Betydning, hvad en Minister for Diebliffet udtaler, da Ministerierne jo ikke i Almindelighed nu blive meget langlivede“ — det var om trent Meningen af hvad han sagde. Jeg troer saaledes, at vi med god Tro og Haab kunne gaae videre i denne Sags Fremme. Jeg haaber, at Danmark engang igjen vil faae et, ikke „europæisk“, et dansk Ministerium, og naar den Tid kommer, haaber jeg, at Ministeriet vil være villigt til, naar Folkets Repræsentanter, Rigsdagen, finder det rigtigt, at gaae ind paa en saadan Lov. — Jeg glemte en Uttring, jeg vilde have føiet til, hvor jeg talte om, at jeg haabede man mulig kunde komme til en Forening; nemlig: at forsaavidt man ikke paa den Basis, der her foreligger, skulde komme til en saadan Forening, ville vi fra vor Side forsøge paa at fremkomme med et andet Grundlag, som skal gaae ud paa at conservere Fæstevæsenet med nogle Modificationer, hvorved det kan bringes til at opfylde sin virkelige Hensigt.

Formanden: Rigsdagsmanden for Bisborg Amts Aede Valgfreds har Ordet.

Rampmann: Jeg frasalder Ordet.